

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ЕВРОПА ДИРЕКТНО – СТАРА ЗАГОРА

Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2023г.

Европейската комисия публикува единадесетото издание на [Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието](#) — годишен преглед, предоставящ сравнителни данни за ефикасността, качеството и независимостта на правосъдните системи в държавите от ЕС.

Тазгодишното информационно табло включва данни за **16 нови области**, например за начина, по който националните органи се борят с **корупцията**, за продължителността на производствата, свързани със **случаи на подкуп**, и за специалните договорености за улесняване на

© Представителство на ЕК в България, 2023

равния достъп до правосъдие за възрастни хора, жертви на основано на пола насилие и домашно насилие, както и за лица, които като цяло са изложени на риск от дискриминация.

В изданието за 2023 г. за първи път са включени и конкретни данни за

заплатите на съдиите и прокурорите, за **назначаването** на главни прокурори и председатели на Върховния съд и за висшите инстанции, компетентни по конституционни въпроси, наред с другото.

Основни констатации в Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2023 г.:

- **Продължават да съществуват предизвикателства по отношение на усещането за независимост на съдебната власт:** Според [проучване на Евробарометър](#) от 2016 г. насам усещането за независимостта на съдебната власт сред **широката общественост** се е подобрило в 15 държави членки. В сравнение с миналата година възприятието се е подобрило в 12 държави членки и се е влошило или е останало стабилно в 12 държави членки. В няколко държави членки усещането за независимост остава на особено ниско равнище.

- **Поглед върху борбата с корупцията:** В 12 държави членки делата за подкуп в наказателните съдилища се решават в рамките на една година, докато в останалите 5, за които има налични данни, производствата могат да продължат до около 4 години. Информационното табло за 2023 г. дава също така сравнителна представа за правомощията и назначаването на специализираните органи, които се занимават с предотвратяването на корупцията. За пръв път се прави преглед и на полицейските и прокурорските органи, специализирани в борбата с корупцията, както и на процедурите за назначаване на техните ръководители.

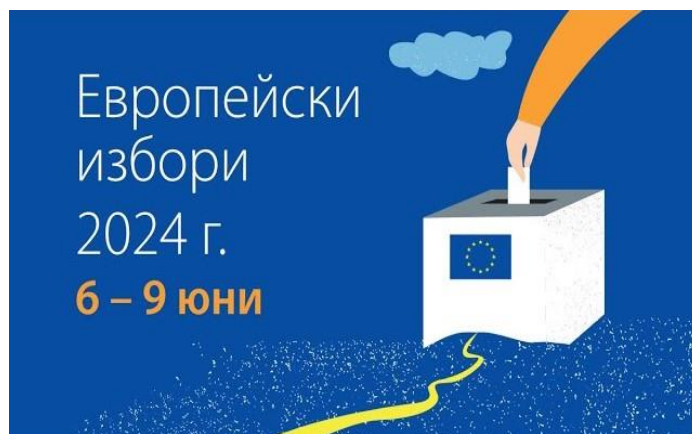
• **Възможности за подобрене на цифровизацията на правосъдните системи:** Само осем държави членки имат процесуални правила, които позволяват изцяло или предимно използването на комуникация от разстояние и допускат представяне на доказателства само в цифров формат. В 19 държави членки това е възможно само в ограничен брой ситуации, като например за определени ползватели на съдилищата (напр. страни по дело), но не и за всички тях (вещи лица). Освен това констатациите в тазгодишното издание показват, че с две изключения съдилищата и прокуратурите в държавите членки все още не използват пълноценно цифровите технологии до степента, позволена от техните процесуални правила.

• **Различна степен на достъп до правосъдие за хората, изложени на риск от дискриминация, и възрастните хора:** 17 държави членки предоставят информация относно правата на лицата, изложени на риск от дискриминация, а 22 осигуряват лесен физически достъп до съдебните сгради. Освен това девет държави членки са предприели стъпки, за да направят правната помощ по-достъпна за възрастните хора. Що се отнася до жертвите на основано на пола и домашно насилие, в 12 държави членки са въведени всички набелязани предпазни мерки, включително онлайн достъп до конкретна информация, която е от значение за тази група, специална защита на жертвите и свидетелите, подкрепа по време на съдебни производства от неправителствени организации или органи по въпросите на равенството или специално обучение на съдиите. Почти една четвърт от държавите членки обаче не предоставят онлайн достъп до съответната информация относно насилието, основано на пола, и правата на жертвите.

Източник: Представителство на ЕК в България

Европейски избори през 2024 г.: Парламентът предлага повече места за девет държави от ЕС.

- Испания, Нидерландия, Австрия, Дания, Финландия, Словакия, Ирландия, Словения и Латвия ще изберат допълнителни членове на ЕП през следващата година
- Всяка промяна на това предложение от страна на Европейския съвет ще трябва да бъде одобрена от Парламента
- Членовете на ЕП настояват да се постигне напредък по преразглеждането на изборното законодателство на ЕС, което се бави поради съдържаността на някои държави

© Европа Директно, Шумен, 2023

Парламентът прие предложението за своя състав, с което се цели увеличаване на броя на местата с 11 до общо 716 преди европейските избори през юни 2024 г.

Отразявайки демографските промени в ЕС след изборите през 2019 г., в одобрения в четвъртък доклад се иска допълнителните места да бъдат разпределени, както следва:

- Испания +2 [61]
- Нидерландия +2 [31]
- Австрия +1 [20]

- Дания +1 [15]
- Финландия +1 [15]
- Словакия +1 [15]
- Ирландия +1 [14]
- Словения +1 [9]
- Латвия +1 [9]

Съставът на Парламента се оценява преди всяко провеждане на избори в съответствие с принципите, заложиени в [Договорите](#) (т.е. максимум 750 членове на ЕП плюс председателя, не по-малко от 6 и не повече от 96 места за всяка страна от ЕС и принципа на "намаляваща пропорционалност"), и въз основа на последните данни за населението.

Членовете на ЕП искат да запазят резерв от 28 места за членове, избрани в бъдещ общоевропейски избирателен район, в съответствие с [предложението на Парламента](#) относно избирателното право на ЕС, което очаква напредък в Съвета. Те предупреждават, че всяко по-нататъшно забавяне на работата на Съвета по тази реформа би било в разрез с принципа на [лоялното сътрудничество](#), тъй като се очаква решението на Съвета да окаже влияние върху изборите за Европейски парламент и може да засегне и неговия състав.

Следващи стъпки

Сега предстои Европейският съвет да приеме решение с единодушие, което след това ще изисква съгласието на Парламента. Членовете на ЕП подчертават, че е необходимо да се действа бързо, за да се даде на държавите членки време да направят необходимите промени преди гласуванията през следващата година, затова молят да бъдат незабавно информирани, ако Европейският съвет възнамерява да се отклони от внесеното предложение.

Източник: Европейски парламент

Една година преди европейските избори гражданите осъзнават въздействието на ЕС върху техния живот

- 71% от гражданите виждат въздействието на ЕС върху ежедневието им
- Най-голямо е удовлетворението от подкрепата на ЕС за Украйна (69%) и защитата на демокрацията и принципите на правовата държава (64%)
- Повече от половината респонденти вече се интересуват от следващите европейски избори
- Младите хора са най-склонни да подкрепят по-важна роля за Европейския парламент
- 62% от анкетираните наскоро са чували за ЕП

© Европейски съюз, Евробарометър, 2023

Европейският парламент публикува своето проучване на Евробарометър от пролетта на 2023 г., показващо силната подкрепа на гражданите за демокрацията и високата осведоменост за предстоящите европейски избори.

Една година преди следващите европейски избори общественият интерес към тях се увеличава значително на европейско ниво. Мнозинството от гражданите в ЕС (56%) проявяват интерес към предстоящите избори за Европейски парламент, което представлява 6 процентни пункта увеличение в сравнение с равнището през 2018 г. – една година преди последните европейски избори през 2019 г. В България делът на респондентите, които заявяват, че се интересуват от европейските избори през

2024 г., е 41%, с което страната се нарежда до Франция (40%), като най-ниски нива по този показател се наблюдават в Чехия (27%) и Словакия (26%).

Около две трети от анкетиранияте (67%) на европейско ниво заявяват, че вероятно ще гласуват, ако изборите за Европейски парламент се проведат следващата седмица. Подобен въпрос беше включен в проучването на Евробарометър на ЕП през април 2018 г., когато този дял бе 58%, което показва, че понастоящем гражданите са по-склонни да гласуват на европейските избори през 2024 г., отколкото в същия период преди изборите през 2019 г. Множеството от българските респонденти (55%) също споделят, че биха гласували на следващите европейски избори, все пак това е едно от най-ниските нива за ЕС, заедно с резултатите в Хърватия (53%) и Словакия (50%).

[Председателят на Европейския парламент Роберта Мецола](#), коментирайки резултатите от проучването, заяви: „Изборите имат значение. Гласуването е вашият шанс да застанете зад важните за вас идеи. Призовавам всички, особено младите хора, да отидат да гласуват и по този начин да оформят Европейския съюз, в който искат да живеят“.

Така както изборите са в основата на всяко демократично общество, европейските граждани считат демокрацията за най-важната ценност, която Европейският парламент трябва да защитава: 37% я поставят на първо място, следвана от защитата на правата на човека в ЕС и по света (28%), и свободата на словото и мисълта (27%). Данните за България сочат като най-важна ценност за защита - свободата на придвижване (37%), следвана от спазването на върховенството на правото (34%) и зачитането на националните идентичности, култури и традиции в държавите членки на ЕС (30%). Българските респонденти поставят защитата на демокрацията на пето място (25%), като на същото мнение са анкетиранияте от Естония (26%), Словакия

(25%), Румъния, Словения и Хърватия (всички с 24%).

Пълните резултати от проучването могат да бъдат намерени [тук](#).

Контекст

Проучването Евробарометър на Европейския парламент от пролетта на 2023 г. беше проведено между 2 и 26 март 2023 г. сред 26 376 граждани от всички 27 държави членки под формата на интервюта лице в лице, допълнени с видео интервютата (CAVI) в Чехия, Дания, Финландия и Малта. Средните данни за ЕС са претеглени според броя на населението във всяка държава членка.

Източник: Европейски парламент

ЕП е готов да преговаря за правилата за безопасен и прозрачен изкуствен интелект

- След като бъдат одобрени, те ще бъдат първите правила за изкуствения интелект (ИИ) в света
- Пълна забрана на използването на изкуствения интелект за биометрично наблюдение, разпознаване на емоции, профилиране от полицията
- Системите с генеративен ИИ, като ChatGPT, трябва да указват, че съдържанието е генерирано от изкуствен интелект
- Системите с ИИ, използвани за влияние на гласоподавателите при избори, се считат за високорискови

Правилата насърчават утвърждаването на ориентиран към човека, надежден ИИ и защитават здравето, безопасността, основните права и демокрацията от вредните му ефекти.

Европейският парламент прие преговорната си позиция по Законодателния акт за изкуствен интелект (ИИ) с 499 гласа „за“, 28 гласа „против“ и 93 гласа „въздържал се“ преди преговорите с държавите членки на ЕС относно окончателния вариант на закона. Правилата ще подсигурят пълното съответствие на разработения и използван в

Европа изкуствен интелект с правата и ценностите на ЕС, необходимостта от човешки надзор, безопасността, неприкосновеността на личния живот, прозрачността, недискриминацията и добрите социални и екологични условия.

Забранени практики с ИИ

Правилата са ориентирани към ограничаване на рисковете и установяват задължения за доставчиците и тези, които внедряват системи с ИИ, в зависимост от нивото на риска, който ИИ може да създаде. Следователно ще бъдат забранени системите с ИИ с неприемливо ниво на риск за безопасността на хората, като тези, използвани за социално оценяване (класифициране на хора на база на тяхното социално поведение или лични характеристики). Членовете на ЕП разшириха списъка, за да включат забрани за натрапчиво и дискриминационно използване на ИИ, като например:

- системи за дистанционна биометрична идентификация в обществено достъпни пространства за идентификация „в реално време“ или за „последваща“ (екс-пост) идентификация;
- системи за биометрична категоризация, използващи чувствителни характеристики (напр. пол, раса, етническа принадлежност, гражданство, религия, политическа ориентация);
- системи използвани от полицията за прогнозиране на потенциални престъпления (въз основа на профилиране, местоположение или минало престъпно поведение);
- системи за разпознаване на емоции в областта на правоприлагането, управлението на границите, на работното място и в образователните институции; както и
- нецеленасочено извличане на лицеви изображения от интернет или записи от видеонаблюдение с цел създаване на бази данни за разпознаване на лица (нарушаване на правата на човека и правото на неприкосновеност на личния живот).

© Европейски парламент

Високорисков ИИ

Членовете на ЕП гарантират, че класификацията на високорисковите приложения ще включва и системи с ИИ, които нанасят значителни вреди на здравето, безопасността, основните права или околната среда. Към списъка с високорисков ИИ бяха добавени и системите с ИИ, използвани за оказване на влияние върху гласоподавателите и резултатите от изборите, както и в [системите за препоръчване](#), използвани от платформите за социални медии (с над 45 милиона потребители).

Задължения за ИИ с общо предназначение

Доставчиците на т.нар. базови модели (foundation models) — нова и динамична тенденция в областта на ИИ — ще трябва да оценят и намалят възможните рискове (за здравето, безопасността, основните права, околната среда, демокрацията и принципите на правовата държава) и да регистрират своите модели в базата данни на ЕС преди пускането им на пазара на Съюза. Системите на ИИ за генериране на съдържание, като ChatGPT, ще трябва да отговарят на изискванията за прозрачност (като разкриват, че съдържанието е генерирано от ИИ, и да помагат да се разграничават т.нар. дълбинни фалшификати (deep fake) от истинските) и да осигурят гаранции срещу генерирането на незаконно съдържание. Подробните резюмета на защитените с авторско право данни, използвани за тяхното обучение, също ще трябва да бъдат публично достъпни.

Подкрепа за иновациите и защита на правата на гражданите

С цел насърчаване на иновациите в областта на ИИ и подкрепа на малките и средните предприятия евродепутатите добавиха изключения за научноизследователската дейност и за компонентите на ИИ, предоставяни по силата на лицензи с отворен код. Новият закон насърчава т.нар. „регулаторни лаборатории“ или експериментална нормативна среда, създадена от публичните органи, за тестване на ИИ преди неговото внедряване.

И накрая, членовете на ЕП искат да укрепят правата на гражданите за подаване на жалби относно системи с ИИ и за получаване на обяснения за решения, основаващи се на високорискови системи с ИИ, които оказват значително въздействие върху техните основни права. Евродепутатите реформираха и ролята на Службата по изкуствен интелект на ЕС, на която ще бъде възложено да следи как се прилагат правилата за ИИ.

Източник: Европейски парламент

ЕК одобри българска схема в размер на 8 млн. евро за подпомагане на селскостопанските производители

Европейската комисия одобри схема на приблизителна стойност от **8 млн. евро (16 млн. лева)** в подкрепа на сектора на първичното селскостопанско производство в България в контекста на войната на Русия срещу Украйна. Схемата беше одобрена съгласно приетата от ЕК на 9 март 2023 г. [Временна рамка за кризи и преход](#) за държавна помощ в подкрепа на мерки в сектори, които са от ключово значение за ускоряване на екологичния преход и намаляване на зависимостта от горива. Новата рамка изменя и частично удължава срока на действие на Временната рамка при кризи, приета на [23 март 2022 г.](#), даваща възможност на страните членки да подкрепят икономиките си в контекста на

геополитическата криза. Рамката вече бе изменена на [20 юли 2022 г.](#) и на [28 октомври 2022 г.](#)

Схемата на помощта предвижда предоставяне на **ограничени по размер помощи под формата на преки безвъзмездни средства**. Целта на мярката е да се подпомогнат селскостопанските производители, които изпитват недостиг на ликвидност поради увеличението на разходите за вода, която е ключов фактор за селскостопанското производство, и по този начин да се гарантира продоволствената сигурност.

© Аудио-визуална служба на ЕК

Комисията установи, че българската схема е в съответствие с условията, определени във Временната рамка при кризи. По-специално помощта: а) няма да надвишава 250 000 евро на бенефициер; и б) ще бъде предоставена не по-късно от 31 декември 2023 г. Комисията стигна до заключението, че схемата е необходима, подходяща и пропорционална за преодоляването на сериозни затруднения в икономиката на държава членка в съответствие с чл. 107, пар. 3, буква б от Договора за функциониране на Европейския съюз /ДФЕС/ и условията на Временната рамка за кризи и преход. Въз основа на това Комисията одобри схемата съгласно правилата на ЕС за държавната помощ.

Източник: Европейска комисия

Изявление на върховния представител Жозеп Борел и комисаря по управлението на кризи Янез Ленарчич относно разрушаването на язовира Каховка

Нападенията на Русия срещу украинската гражданска инфраструктура от критично значение днес достигнаха безпрецедентно равнище с разрушаването на язовира във водоелектрическата централа в Каховка. Европейският съюз осъжда най-остро това нападение. То достига ново измерение на руските жестокости и може да представлява нарушение на международното право, по-специално на международното хуманитарно право.

Последвалите наводнения излагат на риск живота на стотици хиляди цивилни в около 80 селища, включително град Херсон. Това влошава и без това бедственото хуманитарно положение в тези райони.

© Европейска комисия

Понижаването на нивата на водата в язовира оказва влияние и върху достъпа до критична охлаждаща вода за реакторите на Запорожката атомна електроцентрала. С това отчаяно действие Русия продължава и безразсъдната си ядрена игра, като излага на риск правилното функциониране на системите за безопасност и сигурност на ЗАЕЦ в явно нарушение на предишни

резолюции на Управителния съвет и на Генералната конференция на МААЕ, както и на петте принципа за гарантиране на ядрената безопасност и сигурност в ЗАЕЦ от страна на генералния директор на МААЕ. Това е безотговорно и напълно неприемливо.

Поддържаме връзка с украинските власти, за да осигурим незабавната помощ от ЕС. Координационният център за реагиране при извънредни ситуации на Европейската комисия (ERCC) активно следи ситуацията и поддържа контакт с Държавната служба за извънредни ситуации на Украйна.

Украйна може да поиска помощ по линия на Механизма за гражданска защита на ЕС. Готови сме да отговорим на всички непосредствени нужди, включително храна и питейна вода.

Припомняме, че атаките срещу критична гражданска инфраструктура могат да представляват военни престъпления. Подчертаваме решимостта си да гарантираме, че всички командири, извършители и съучастници във военни престъпления или други тежки престъпления ще бъдат подведени под отговорност в съответствие с международното право.

Заявяваме отново подкрепата си за формулата за мир на президента Зеленски, която включва и търсене на отговорност за военни престъпления, ядрена безопасност, енергийна сигурност, продоволствена сигурност и опазване на околната среда, и призоваваме нашите глобални партньори подкрепят формулата. Европейският съюз остава непоколебим в подкрепата си за Украйна толкова дълго, колкото е необходимо.

Източник: Представителство в България на ЕК

Държавна помощ: Европейската комисия одобрява схема в размер на 77 милиона евро за подпомагане на инвестициите в райони с висока безработица в България

Европейската комисия е одобрила, в съответствие с правилата на ЕС за държавната помощ, повторното въвеждане на схема за регионална помощ в България за подпомагане на инвестициите в производствени дейности на малки и средни предприятия (МСП) в райони с висока безработица. Първоначалната схема е одобрена от Комисията през март 2008 г. ([№166/2007](#)), въведена отново през септември 2015 г. ([SA.39869](#)), удължена през ноември 2020 г. ([SA.59027](#)) и изтекла през декември 2021 г.

България уведоми Комисията за намерението си да въведе отново схемата до края на 2027 г. с прогнозен общ бюджет от 77 милиона евро. Целта на схемата е да се насърчи регионалното развитие. В рамките на схемата помощта ще бъде под формата на освобождаване от корпоративен подоходен данък за подпомагане на първоначални инвестиционни проекти на МСП, като например създаване на ново предприятие, увеличаване на капацитета на съществуващо предприятие, диверсификация на продуктите или фундаментална промяна в производствения процес на съществуващо предприятие. Схемата е насочена към българските общини с равнище на безработица поне 25 % по-високо от средното за страната. Максималният размер на помощта за бенефициер ще бъде 50 % от допустимите инвестиционни разходи, с изключение на общините в Югозападен регион, където делът ще бъде 25%.

Комисията оцени мярката съгласно

правилата на ЕС за държавната помощ, по-специално чл. 107, пар. 3, буква а) и буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз, които позволяват на държавите членки да насърчават икономическото развитие на най-необлагодетелстваните региони, както и и [Насоките за регионална държавна помощ за периода 2022—2027 г.](#) Комисията установи, че схемата е в съответствие с условията, определени в насоките. По-специално, помощта няма да надвишава максималния размер на помощта в допустимите региони, както е посочено в [българската карта на регионалните помощи](#). Комисията стигна до заключението, че схемата е необходима, подходяща и пропорционална и допринася за регионалното развитие. Освен това Комисията констатира, че схемата не засяга по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес. Въз основа на това Комисията одобри българската схема съгласно правилата на ЕС за държавната помощ.

© Европейска комисия

Неповерителната версия на решението ще бъде представена под № SA.104266 в [регистъра на държавните помощи](#) на уебсайта на Комисията, посветен на

конкуренцията, след като бъдат решени евентуални въпроси, свързани с поверителността.

Източник: Европейска комисия

Два български проекта са сред отличените в инициативата „Нов европейски Баухаус“

На церемония в Брюксел снощи Европейската комисия обяви 15 награди на тазгодишното издание на [инициативата „Нов европейски Баухаус“](#) и 14 избрани проекти, които ще се възползват от инвестиции в размер на 65 милиона евро по първата покана за представяне на предложения за иновативни действия в рамките на Европейската инициатива за градовете по Политиката на сближаване.

От 61 финалисти, 15 победители с образцови инициативи на Новия европейски Баухаус ще получат парични награди и комуникационна подкрепа, за да продължат да разработват и популяризират своите проекти и концепции.

Българският проект „Приоритизиране на местата и хората, които най-много се нуждаят от тях“ на Лаборатория за проектиране на река Дунав – Русе е отличен в категорията „Нови европейски шампиони в областта на образованието“.

Българско участие има и сред отличените предложения за иновативни действия на ЕС: в приоритетната област „Регенериране на градски пространства“, сред наградените проекти попада RELAUNCHTOWIN от Бургас.

Вижте повече подробности в съобщението [ТУК](#).

Източник: Европейска комисия

<http://www.europedirect.szeda.eu>

Издание на Информационен център
Europe Direct - Стара Загора
За контакти:
Стара Загора 6000
бул. „Генерал Столетов“ 127 тел.
042 605 007

Полезни връзки

Европейски Парламент <http://www.europarl.europa.eu>
Представителство на Европейската комисия в
България <http://ec.europa.eu/bulgaria>
Безплатна телефонна линия от всички точки на
Европейския съюз 00800 6 7 8 9 10 11
Съфинансирано от Европейския съюз

Информацията и мненията, публикувани тук, не отразяват задължително официалните становища на Европейската комисия. Нито Европейската комисия, нито което и да е лице, действащо от името на Комисията, не носи отговорност за начина, по който горната информация може да бъде използвана.

